

FYLKESTINGSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
084/09	Fylkestinget	15.06.2009

Etablering av forsøk med utprøving av studieforberedende tilbud i friluftsliv ved Knut Hamsun videregående skole**Sammendrag**

Arbeidet med utprøving av læreplan i studieforberedende tilbud i friluftsliv vil være i samsvar med visjon og overordnede mål i fylkesplan, samt fylkeskommunens handlingsplan for folkehelse. Dette arbeidet har også direkte knytning til statlige utviklingsstrategier gitt i Stortingsmelding nr. 39 (2000 - 2001) «Friluftsliv - Ein veg til høgare livskvalitet», Stortingsmelding nr 16 (2002-2003) "Resept for et sunnere Norge" og Handlingsplanen for fysisk aktivitet (2005-2009).

Friluftsliv er viktig for livskvalitet og trivsel, og et videregående opplæringstilbud i friluftsliv vil gi etterspurt kompetanse innen mange fag og bransjer. Her kan nevnes undervisningssektoren, reiseliv, forsvaret, naturfagene, kulturvernfarene, helsefagene med flere.

Med bakgrunn i ønske om å etablere et landslinjetilbud i friluftsliv ved Knut Hamsun videregående skole, ble det høsten 2008 etablert et forprosjekt for å utrede rammene og mulighetene for et slikt tilbud. Gjennom forprosjektet er en kommet fram til at dagens læreplaner innenfor utdanningsprogram i idrettsfag ikke ivaretar den faglige dybden som bør ligge i et videregående opplæringstilbud i friluftsliv, og at det bør utarbeides en ny læreplan for et studieforberedende tilbud i friluftsliv.

Før det kan utarbeides ny læreplan må det gjennomføres et forsøk med utprøving av en alternativ læreplan innenfor idrettsfag, med vekt på friluftsliv. Dagens regelverk om innhold i videregående opplæring, jfr § 3-4 i opplæringsloven, innebærer at en ikke kan ta i bruk andre læreplaner enn de som er fastsatt av departementet, men i opplæringslovens § 1-4 gis det anledning til at det kan gjøres avvik fra forskrifter om læreplaner for å gjennomføre tidsavgrensede forsøk.

Det er fastsatt egne retningslinjer for behandling av søknader om forsøk, og godkjenning av forsøket avgjøres av Utdanningsdirektoratet.

Forsøket er tenkt gjennomført over 5 år, for å få prøvd ut ordningen på flere elevkull. Det er også avgjørende at beslutningstakerne har et godt nok grunnlag til å vurdere endring av regelverket og godkjenning av en ny læreplan i friluftsliv. Det vil derfor bli etablert følgeforskning for å kunne dokumentere resultater og evaluere forsøket.

I saken foreslås etablering av et forsøk med utprøving av studieforberedende tilbud i friluftsliv ved Knut Hamsun videregående skole, med sikte på oppstart høsten 2010.

Det er ikke utarbeidet budsjett og finansieringsplan for forsøket da fylkestinget først må gi sin tilslutning til at fylkesrådet kan arbeide videre med saken.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet mener det er viktig å få etablert et forsøk med utprøving av et studieforberedende tilbud i friluftsliv innenfor videregående opplæring. Friluftsliv er en aktivitet som engasjerer en stor del av befolkningen og er viktig for livskvalitet og en bedre folkehelse. Et idrettsfagtilbud med vekt på friluftsliv vil gi elevene nyttig kompetanse både for videre studier, yrkesvalg og fritid.

Et forsøk med utprøving av et tilbud i friluftsliv vil være en direkte oppfølging av de overordna målene i fylkesplanen og handlingsplan for folkehelse. Etablering av dette utviklingsarbeidet ved Knut Hamsun videregående skole vil styrke skolens regionale utviklingsrolle.

For videre arbeid med å skaffe ekstern finansiering, godkjenning av forsøket og eventuell landslinjeetablering, vil det være av avgjørende betydning å ha en god politisk forankring av saken i Nordland fylkeskommune. En eventuelt etablering av landslinje vil fullt ut bli statlig finansiert.

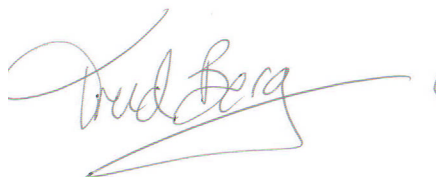
Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget ser det som viktig å få utviklet et fagtilbud som ivaretar den nødvendige faglige dybden som bør ligge i et videregående opplæringstilbud i friluftsliv.
2. Under forutsetning av at det kan skaffes en betydelig ekstern finansiering til dekning av utgifter til etablering, drift, prosjektledelse og følgeforskning, ønsker fylkestinget at det gjennomføres et forsøk med utprøving av studieforberedende utdanningsprogram i friluftsliv ved Knut Hamsun videregående skole. Fylkestinget ber fylkesrådet sende søknad til Utdanningsdirektoratet om etablering av forsøket.
3. Fylkestinget ber fylkesrådet utarbeide budsjett og finansieringsplan for gjennomføring av forsøket, og vurdere fylkeskommunens andel av prosjektkostnadene.

Bodø den 19.05.2009

Odd Eriksen
fylkesrådsleder

Trud Berg
fylkesråd for utdanning

UTREDNING

Bakgrunn

Knut Hamsun videregående skole ønsker å etablere et landslinjetilbud i friluftsliv med vekt på folkehelse, miljø og kultur. For å utrede rammene og mulighetene, er det etablert et forprosjekt. Forprosjektet er finansiert av kultur- og miljøavdelingen og næringsavdelingen. Finansieringen er gitt med bakgrunn i den viktigheten en slik etablering har for grunnopplæring og generell folkehelse, regional utvikling og næringsutvikling.

Knut Hamsun videregående skole har over tid hatt en satsing på friluftsliv. Pr i dag har de et samarbeid med Høgskolen i Bodø på et friluftslivsstudium. Gjennom fem samlinger, avlagte og godkjente rapporter og bestått videregående skole, får elevene godskrevet 30 studiepoeng ved høgskolen. Erfaringene med tilbudet er gode og det har bidratt til økt søkning til skolen. Tilbudet er ikke en del av den videregående opplæringen.

I Kunnskapsløftet er dagens fagtilbud og læreplaner i videregående opplæring fastsatt. I utdanningsprogram for idrettsfag tilbys friluftsliv 1 og 2 som er et valgfritt programfag over to år, men denne læreplanen ivaretar ikke den faglige dybden som må ligge i et fullverdig fag- og landslinjetilbud i friluftsliv. Det er derfor ønskelig at det utvikles en ny læreplan for et studieforbereende tilbud i friluftsliv.

Før det kan utarbeides ny læreplan må det først gjennomføres et forsøk med utprøving av en alternativ læreplan innenfor idrettsfag, med vekt på friluftsliv.

Gjennomføring av forsøk krever godkjenning fra Utdanningsdirektoratet og etablering av prosjektorganisasjon med finansiering. Et slikt prosjekt vil ha betydelige kostnader utover driftskostnadene for undervisningen, og etableringen forutsetter derfor at en klarer å skaffe en betydelig ekstern finansiering.

Som en del av bakgrunnen må en også se denne etableringen i sammenheng med handlingsplanen for folkehelse hvor barn og unge er en primær målgruppe i fylkeskommunal politikk, samt at barnehager og skoler er sentrale arenaer for etablering av tiltak .

Problemstilling

I saken skal det tas stilling til etablering av forsøk med utprøving av studieforbereende tilbud i friluftsliv ved Knut Hamsun videregående skole, som grunnlag for et nytt idrettsfagtilbud i friluftsliv innenfor videregående opplæring.

Første steg for å få dette til, er at det må gjennomføres et forsøk med avvik fra læreplan i utdanningsprogram idrettsfag. I forsøket vil idrettsfagene erstattes med relevante friluftslivsfag.

Dagens regelverk om innhold i videregående opplæring, jfr § 3-4 i opplæringsloven, innebærer at en ikke kan ta i bruk andre læreplaner enn de som er fastsatt ved forskrift, men i opplæringslovens § 1-4 gis det anledning til at det kan gjøres avvik fra forskrifter om læreplaner for å gjennomføre tidsavgrensede forsøk. Søknader om forsøk avgjøres av Utdanningsdirektoratet.

Forsøket er tenkt gjennomført over 5 år, alternativt 3 år, for å få prøvd ut ordningen på flere årskull. Det er også avgjørende at beslutningstakerne har et godt nok grunnlag til å vurdere endring av regelverket og godkjenning av en ny læreplan i friluftsliv.

Det vil derfor bli etablert følgeforskning for å kunne dokumentere resultater og evaluere forsøket.

Det er fastsatt egne retningslinjer for behandling av søknader om gjennomføring av forsøk, og hvilke områder i lovverket som ikke er gjenstand for forsøk. Dette gjelder blant annet grunnleggende rettigheter elevene og lærlingene har. I tillegg har departementet overfor Sivilombudsmannen lagt til grunn at det må være rimelig å anta at forsøket totalt sett vil kunne føre til en opplæring som er bedre for elevene, og dessuten at det ikke er rimelig grunn til å anta at eventuelt negative effekter av forsøket vil føre til uforholdsmessige negative utslag for elevene.

I et *forsøk* ligger det at hensikten må være å finne ut hva en selv og andre kan lære ved å prøve ut alternative ordninger, og at det på grunnlag av de erfaringene som gjøres, kan være aktuelt å endre regelverket. De generelle vilkårene for å få innvilget forsøk etter opplæringslovens § 1-4 er som følger:

- Det må foreligge søknad fra fylkeskommunen, vedlagt protokoll fra drøftinger med elevorganisasjon og arbeidstakerorganisasjonene, både på skolenivå og fylkesnivå.
- Forsøket må være av pedagogisk eller organisatorisk art.
- Forsøkene må være tidsavgrenset og må evalueres.

Kravet til innhold i søknaden fra fylkeskommunen er som følger:

- Forsøkets mål og hensikt.
- Innholdet i forsøket.
- Definerte og begrunnende behov for avvik fra lov og/eller forskrift.
- Erfarings- og læringsverdi og antatt nytteverdi for andre.
- Framdriftsplan og tidsavgrensing.
- Eventuelle samarbeidspartnere.
- Plan for evaluering av forsøket.
- Plan for rapportering, erfaringsutveksling og spredning.
- Økonomiske rammer for forsøket.

Et forsøk med utprøving av studieforbredende tilbud i friluftsliv skal gi elevene generell studiekompetanse. De grunnleggende strukturene, som timetall og antall valgfrie programfag fra idrettsfag, beholdes. Forsøket er tenkt etablert med inntil 16 elever i hver klasse, og gjennomført over fem, subsidiært tre år. Fem år gir mulighet for opptak av tre kull, større forutsigbarhet ved rekruttering av fagpersoner til forsøket og eventuell godkjenning av læreplan før prosjektet formelt er avsluttet. Forsøket skal evalueres gjennom følgeforskning.

Følgende forslag til fag er skissert (for mer detaljer, se uttrykt vedlegg)

Felles programfag (alle fag 5 t uke)

Friluftsliv 1, 2 og 3 (friluftsliv 1 og 2 er identisk med valgfritt programfag på idrett, 3 er nytt)	140 + 140 + 140
Folkehelse og miljø 1 og 2 (nytt)	140 + 140
Turledelse og veiledning (nytt)	140

Skisse til:

Valgfrie programfag (alle fag 5 t uke)

Friluftsliv kultur 1, 2 og 3 (nytt)	140 + 140 + 140
Friluftsliv helse 1, 2 og 3 (nytt)	140 + 140 + 140
Friluftsliv sport 1 og 2 (nytt)	140 + 140 + 140

I tillegg ligger følgende fag i Studieforbereidende utdanningsprogram: Norsk, matematikk, naturfag, engelsk, fremmedspråk, samfunnsfag, geografi, historie, religion og etikk og kroppsøving.

Hvorfor friluftsliv?

Friluftsliv er en aktivitet som engasjerer over 80% av alle nordmenn, i følge SSB's levekårsundersøkelse, og som utøves av 90 % av alle nordlendinger, i følge rapport om *levetår og livskvalitet* i Nordland 2001. Friluftsliv er i seg selv viktig både for identitet og stedstilhørighet. Til sammenligning utøves organisert idrett av ca 16% av befolkningen. Ved undersøkelser som grunnlag for valg av bosted, kommer mulighetene til å utøve friluftsliv ut som nr tre, etter jobb og venner/familie. Dette sier noe om hvor sterkt aktiviteten står i befolkningen.

I tillegg til at friluftsliv er viktig for mange i seg selv, er friluftsliv et godt virkemiddel i arbeidet med å bygge en bærekraftig framtid. Friluftsliv er et vidt spekter av ikke konkurransepregete aktiviteter. Det er uten sammenligning den aktiviteten som aktiviserer flest i Norge og friluftsliv utøves gjennom hele livet. Det er vel dokumentert at friluftsliv har positiv innvirkning på både fysisk og mental helse. Stimulans til et aktivt friluftsliv er dermed et av de mest målrettede folkehelse tiltakene vi rår over. Aktiv friluftslivsutfoldelse gir en god plattform for et bredere folkehelseengasjement.

Ved å ferdes ute, samtidig som en tilegner seg kunnskap om de grunnleggende miljøutfordringene, som klimaendringer og reduksjon i biologisk mangfold, kan man se de direkte konsekvensene av vår levemåte. Når du går på breen og ser hvordan den har trukket seg tilbake, skjønner du at klimaet endres. Når du ser bjørka gro inn på gammel dyrket mark, skjønner du at livsgrunnlaget for dyr og planter endres, når vi endrer vår arealbruk. Dette gir grunnlag for et direkte og ekte miljøengasjement.

Friluftsliv krever evnen til improvisasjon, nytenkning og nysgjerrighet. Mange utvikler også en lyst til å formidle friluftsliv til andre. Dette krysset med grunnleggende forståelse for hva friluftsliv er, hvordan vi påvirker omgivelsene våre og hvordan vi skaper gode opplevelser, gir rom for å skape nye naturbaserte næringer. Gjennom hospitering og undervisning, vil elevene også få kontakt med og erfaring fra ulike kommersielle og halvkommersielle virksomheter som arbeider med tilrettelegging, informasjon og salg av friluftslivsopplevelser.

Friluftsliv skaper forpliktende sosiale arenaer og tette bånd. Leirbål og leirliv gir rom for å komme tettere inn på dem du er på tur med, om de er fra egen eller andre kulturer. Friluftsliv kan også utøves og formidles i ulike kulturelle kontekster. Samisk og norsk kulturtradisjon er to slike eksempler.

friluftsliv sto sentralt da vi dannet en felles identitet for en ung nasjon. Fortsatt er friluftsliv et kjernepunkt i vår nasjonale identitet. Videre var friluftsliv også et av fundamentene i utviklingen av økofilosofien. Friluftslivet har derfor i seg selv en viktig kulturbærende funksjon. I tillegg er friluftsliv en viktig arena for formidling av handlingsbåren kunnskap knyttet til vår kulturhistorie. Gjennom utøvelse av friluftsliv kan elevene få direkte kunnskap om hvordan man levde og hva det ville si å leve før den industrielle revolusjon. Hvor viktig bålet er, skjønner man først når man selv er avhengig av det. Hvorfor folk bodde på øyer og langs fjordsidene skjønner man først når man har skaffet seg mat selv eller rodd, seilt og gått lengre turer.

Friluftsliv gir direkte erfaring og forståelse for sammenhengene mellom hva vi lever av, i og for. Friluftsliv er en av få arenaer der unge i dag kan få denne erkjennelsen. Når du fisker ørret, tilbereder den og spiser den, får du en annen og dypere forståelse av sammenhengene, enn om den samme fisken kjøpes i butikken. Dette gjør at en ikke blir nøytral i forhold til menneskene rundt seg, samfunnet eller naturen.

Friluftsliv er grunnleggende praktisk. Det handler om å tilegne seg praktiske ferdigheter knyttet til trygg og effektiv ferdsel, kle seg, skaffe og tilberede mat, fyre bål, lage leirplass osv. Friluftsliv er den eneste arenaen ungdom i dag har for å tilegne seg denne typen praktisk kunnskap. Ved å kople praktisk og teoretisk kunnskap vil en få en helt annen dybde i kunnskapen. Når du har vært våt en kald vinterdag i fjellet vil du for eksempel ikke glemme at vann leder varme bedre enn luft. Friluftslivet gir også rom for å tenke lengre og dypere tanker om hva og hvorfor.

I sum gir et friluftslivstilbud i videregående skole elevene nyttig kompetanse både for videre studier, yrkesvalg og fritid. For videre utdanning vil kunnskapen være spesielt relevant for studie- og yrkesvalg innen forsvaret, reiseliv, teknologi- og naturvitenskapsfagene, innenfor naturforvaltnings-, friluftslivs- og miljøfagene, folkehelseutdanninga, samfunnsmedisin, samt lærer- og førskolelærerutdanning. Det kan også være aktuelt å knytte utdanningen opp mot ulike sertifiseringsordninger innen guiding og veiledning, som gir yrkesmuligheter direkte.

Hvorfor bør et tilbud i friluftsliv etableres i Nordland?

Fylkesplanen er fylkeskommunens overordna styringsdokument, og følgene visjon refereres: *Nordland tilbyr kvalitet og mangfold og vi arbeider sammen for å:*

- *være det beste miljø- og kulturfylke*
- *skape entreprenørskap og et innovativt og sterkt næringsliv*
- *utvikle framtidsrettet utdanning og spennende arbeidsplasser*
- *utnytte potensialet langs verdens vakreste kyst*
- *skape opplevelser og livskvalitet, samt være fremst på folkehelse*

Etablering av forsøk med utprøving av ny læreplan innen idrettsfag, med hovedvekt på friluftsliv, vil være i samsvar med flere av punktene i visjonen. Et tilbud innen friluftsliv samsvarer også med flere av de gjennomgående perspektivene i fylkesplanen. Lokaliseringen i Nord-Salten gjør at satsningen vil underbygge det overordnede målet om *å skape sterke småsamfunn*.

En slik satsning vil kunne inngå i fylkeskommunens partnerskap med Salten Regionråd. I Saltenstrategiene som ligger til grunn for partnerskapet er *profilering* og *kompetanse* to av fire hovedsatsninger, hvor *et aktivt folkehelsearbeid* er prioritert. Utvikling av et tilbud i friluftsliv og en mulig landslinjeetablering vil falle direkte inn under disse punktene.

En må også se etableringen i sammenheng med handlingsplanen for folkehelse hvor barn og unge er en prioritert målgruppe i fylkeskommunal politikk. Barnehager og skoler er sentrale arenaer for etablering av tiltak, og slik sett vil etablering av friluftsliv som et eget tilbud i videregående skole kunne inngå som et av mange tiltak innenfor området. Friluftsliv er en form for aktivitet som lettest når inaktiv/for lite aktiv ungdom, og med sterkere fokus på friluftsliv kan dette være med på å redusere sosiale ulikheter i helse.

Arbeidet vil styrke Knut Hamsun videregående skoles rolle som aktør i regional utvikling og nettverksbygger mellom lokalt nærings- og arbeidsliv og forskningsmiljøene. En satsning på utvikling av studieforbereende utdanningstilbud i friluftsliv, vil være en målrettet måte å bruke rollen som regional utvikler for å nå de overordna målene som er satt for fylkeskommunen. Dette underbygges også av den klare koplingen som ligger til fylkeskommunens handlingsplan for folkehelse.

Knut Hamsun videregående skole har tradisjon og kompetanse på utviklingsarbeid, blant annet i forhold til lulesamisk opplæring og forpliktende samarbeid mellom høgskole og videregående skole. I tillegg kan følgende momenter som styrker skolens grunnlag for en utviklingsoppgave knyttet til friluftsliv, folkehelse og kultur, nevnes:

- **Skolen og regionen har den kompetansen som skal til.**

Det er alt etablert et unikt høgskolestudium i friluftsliv ved skolen. Dette er et samarbeid mellom Knut Hamsun vgs og Høgskolen i Bodø. Videre har skolen et solid nettverk med organisasjoner og institusjoner som innehar relevant kunnskap. Her kan nevnes Arran lulesamisk senter, Hamsunsenteret, Høgskolen i Bodø, Nordland fylkeskommune, Valnesfjord Helsesportssenter, Nordland Nasjonalparksenter, Statskog, Hamarøy kommune og Salten Friluftsråd.

- **Områdene omkring skolen gir et vel av friluftslivsmuligheter.**

Friluftslivsmulighetene i Hamarøy og nærliggende områder er enorme. Naturen spiller opp med noe av det ypperste vi har for å drive et aktivt og variert friluftsliv, fra villmark til bymark, fra høgfjell og tinder til rolige furulier og små grender fra blikkstilte hav til frådende havstrømmer. I tillegg har Hamarøy en lang historie med et kulturelt mangfold. Hamarøy er et møtested mellom sjøsamisk, lulesamisk og norske tradisjoner. I tillegg har nyere innvandring gitt viktige bidrag til lokalsamfunnet.

- **Nærhet til Hamsunsenteret**

Umiddelbar nærhet til Hamsunsenteret gir unike muligheter til å bruke Hamsuns forfatterskap som kilde og inspirasjon til natur- og historiske skildringer.

- **Kapasitet i bygningsmassen på Knut Hamsun videregående skole**

Skolen har mye av den fysiske infrastrukturen som skal til for å håndtere en ny linje. Bygningsmassen på skolen har kapasitet til flere elever. Hamarøy kommune tar ansvaret for at hybler/elevinternat for elever utenfra vil bli tilgjengelig. Det er derfor relativt små investeringer i infrastruktur som skal til for å komme i gang.

- **Hamarøy kommune og skolen har et trygt og godt elevmiljø**

Kommunen og skolen har tradisjon for å ta imot elever som må bo på hybel og har derfor erfaring og kompetanse på skape et trygt og godt sosialt miljø for de som flytter hjemmefra i ung alder.

- **Hamarøy har godt ry**

Hamarøy kommune er kjent og har positiv klang hos mange nordmenn. Nordlandsforskning har nylig gjort en omdømmeundersøkelse, der Hamarøy kommer svært godt ut.

- **Landslinjetilbudet kan sees som en del av nordområdesatsingen**

Kompetanse kan bli særlig viktig for utvikling av nordområdene. Plasseringen av en landslinje i friluftsliv ved Knut Hamsun videregående skole vil være et viktig ledd i arbeidet med å bygge opp relevant nasjonal kompetanse i nord.

Kompetansenivå.

Det eksisterer allerede et tilbud om friluftsliv på universitet og høgsolenivå. En eventuell etablering av et friluftslivstilbud i videregående skole må finne sin naturlige plass i utdanningssystemet i forhold til dette. Både i høgsolenivå/universitetsmiljø og ute i arbeidslivet, signaliseres det et klart behov for ferdighetsutvikling og grunnleggende bevisstgjøring knyttet til det å være ute. Flere høgsolenivå har uttrykt ønske om at ferdighetsutviklingen i friluftsliv bør styrkes på lavere trinn i utdanningsstigen. Folkehøgskolene ivaretar til en viss grad denne rollen. Det er likevel klart at ved å legge faget med tyngde inn i videregående skole, vil en få en vesentlig bedre kvalitetssikring og kompetansebygging. I denne sammenhengen er det også viktig å være bevisst på at mange av elevene med kompetanse i friluftsliv vil søke mot andre utdanninger enn de som er direkte friluftslivsrettet, for eksempel lærer og førskolelærerutdanningen. Her vil kompetansen fra videregående skole være en viktig referanse under utdanning og en praktisk ferdighet en tar med seg i aktivitetsarbeidet i skole og barnehage.

Rekruttering

I dag finnes det et begrenset tilbud om friluftsfag i videregående skole, på folkehøgskole og på universitet/høgsolenivå. Tilbudet i videregående skole er et valgfritt programfag i utdanningsprogram for idrettsfag. Faget har et vesentlig mindre omfang og knytningen til idrettsfag gjør sammenligningen vanskelig. Det er likevel klart at faget er populært.

Knut Hamsun videregående skoles tilbud på friluftsliv er et høgsolenivåstudium. Tilbudet er ikke en del av videregående opplæring og gir elevene 30 studiepoeng. Muligheten til å få studiepoeng er en klar motivasjon for å ta kurset. Økt tilfang av elever og søkningen til kurset er likevel en indikasjon på at friluftsliv har et betydelig rekrutteringspotensial generelt og i regionen spesielt.

Friluftslivstilbudene på folkehøgskole har stor søkning og stadig flere av skolene velger en sterk vinkling på dette fordi det gir et stabilt og godt tilfang av elever. Folkehøgskolene rekrutterer i stor grad i samme eller noe eldre alderssegment. De rekrutterer og et stort flertall av elevene utenfor egen region. Dette gir en indikasjon på at rekrutteringsbasen også er god i forhold til tilreisende elever.

Stadig flere høgsolenivå etablerer friluftslivsstudier. Også disse studiene har god søkning.

Selv om det er vanskelig å dra direkte paralleller med eksisterende tilbud, er det grunnlag for å anta at et studieforberedende tilbud i friluftsliv vil ha tilfredsstillende eller god rekruttering. I forhold til en eventuell landslinjeetablering må man likevel trolig være klar på at hovedrekrutteringen vil skje fra Nordland. Det er også herfra en vil få den bredeste sammensetningen av elevmassen. Elever utenfor fylket vil i stor grad rekrutteres fra en relativt smal gruppe spesielt friluftslivsinteresserte.

Landslinje

En kan ikke ta stilling til eventuell landslinjeetablering ved Knut Hamsun videregående skole nå. Dette vil bli vurdert og drøftet i en eventuell utprøvningsperiode for alternativ læreplan. En landslinjeetablering må etableres på grunnlag av en spesialisering innenfor læreplanen. Foreløpige drøftinger omkring dette har konkludert med at en spesialisering innenfor Arktisk friluftsliv med fokus på folkehelse og kultur kan være aktuelt. En slik tematikk er naturlig ut fra beliggenhet, kompetansenettverk og samfunnsrelaterte utfordringer i den regionen skolen ligger.

En slik spesialisering vil ha en smalere rekrutteringsbase enn et mer actionbasert aktivitetsfokus. Med den kompetansen, beliggenheten og nettverket Knut Hamsun videregående skole har, vil en kunne belyse de spesielle utfordringene som ligger i et arktisk friluftsliv, de spesielle folkehelseutfordringene i nordområdene og møtet mellom samisk og norsk kultur på en unik måte. En eventuelt etablering av landslinje vil fullt ut bli statlig finansiert.

Timing og nasjonal vilje til gjennomføring

Det er en nasjonal utfordring at det generelle aktivitetsnivået og den praktiske handlingskompetansen er på vei ned. I sin doktorgradsavhandling om utviklingstrekk i norsk friluftsliv 1970 – 2004, dokumenterte Alf Odden at friluftsliv ikke lenger er selvrekrutterende. Friluftsliv må læres, og grunnlaget legges i barneårene. Trenden er at stadig flere ungdommer foretrekker stillesittende innendørssysler. Denne sammen med flere andre undersøkelser viser at det er en reell utfordring å ta vare på friluftslivskulturen og holde det fysiske aktivitetsnivået oppe i befolkningen. Samtidig er det en stadig økende erkjennelse av hvor viktig denne aktiviteten er.

Stortingsmelding nr. 39 (2000 - 2001) «Friluftsliv - Ein veg til høgare livskvalitet», Stortingsmelding nr 16 (2002-2003) ”Resept for et sunnere Norge” og Handlingsplanen for fysisk aktivitet (2005-2009) understreker alle friluftslivets samfunnsmessige betydning når det gjelder folkehelse. Det samme gjør Energi- og miljøkomiteen i sin behandling av årets statsbudsjett. Der påpeker flertallet at *tiden er inne for et krafttak i folkehelsearbeidet med fokus på friluftsliv*. Det synliggjøres altså en tydelig nasjonal politisk vilje til å satse på friluftsliv i den rammen som er lagt for satsingen på Knut Hamsun videregående skole nå. Utfordringen ligger derfor ikke i det å få tilslutning til at det er faglig og politisk riktig med en satsing på friluftsliv i videregående skole. Utfordringen ligger i de formelle vedtak som må fattes i forbindelse med godkjenning av forsøket.

Økonomiske konsekvenser.

Det er ikke utarbeidet budsjett og finansieringsplan for forsøket da fylkestinget først må gi sin tilslutning til at fylkesrådet kan arbeide videre med saken.

Forsøket innebærer at det etableres et opplæringstilbud i friluftsliv hvor en prøver ut alternativ læreplan i utdanningsprogram for idrettsfag, forutsatt godkjenning fra Utdanningsdirektoratet. Et slikt forsøk er ikke et ordinært opplæringstilbud og må derfor defineres som prosjekt hvor alle kostnadene innarbeides. Det vil si kostnader til etablering, drift av undervisning, prosjektledelse og følgeforskning.

I saken gis fylkesrådet klarsignal til å jobbe videre med å skaffe ekstern finansiering til gjennomføring av forsøket. Det vil si dekning av utgifter til etablering, drift, prosjektledelse og følgeforskning. Fylkesrådet bes også utarbeide budsjett og finansieringsplan for gjennomføring av forsøket, og ta stilling til fylkeskommunens andel av prosjektkostnadene.

Vi har derfor ikke oversikt over de økonomiske konsekvensene for fylkeskommunen på nåværende tidspunkt. Fylkesrådet må på et senere tidspunkt vurdere hvordan vi skal finne dekning for vår andel av prosjektkostnadene, i et spleiselag mellom utdanning, kultur og næring.